

WYDZIAŁ CHEMICZNY POLITECHNIKI
WARSZAWSKIEJ
XXVII Konkurs Chemiczny
Etap II

Warszawa, 23 marca 2012

Za każde zadanie można otrzymać 10 punktów (maksymalnie można uzyskać 50 punktów).

Zadanie 1.

Chloroplatynian(IV) baru podczas ogrzewania rozkłada się częściowo na BaCl_2 , Pt i Cl_2 . Ciśnienie chloru w stanie równowagi można wyrazić wzorem: $\log(p) = 9,356 - 6171 \cdot T^{-1}$ [mmHg]. $\text{Ba}[\text{PtCl}_6]$ umieszczono w naczyniu, wypompowano powietrze i wprowadzono I_2 , w takiej ilości, że w temperaturze 681,7 K wywierałby on ciśnienie 205,1 mmHg, gdyby sam wypełniał naczynie. Po ustaleniu się stanu równowagi ciśnienie w naczyniu, w temperaturze 681,7 K, wynosiło 350,8 mmHg. Oblicz stałą równowagi K_p reakcji: $\text{ICl}_{(g)} = 0,5 \text{I}_{2(g)} + 0,5 \text{Cl}_{2(g)}$ oraz stopień dysocjacji ICl.

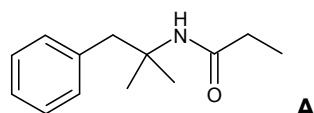
Zadanie 2.

Do 900cm^3 roztworu zawierającego 0,01 mola jonów Zn^{2+} dodawano kroplami roztwór KCN. Po dodaniu nadmiaru czynnika strącającego rozpuścił się cały, wytrącony osad. Otrzymano 1 dm^3 roztworu. Oblicz, jakie było stężenie wolnego liganda w otrzymanym roztworze oraz stężenie dodawanego roztworu KCN.

$$pK_r \text{Zn}(\text{CN})_2 = 15,5; \log\beta_4 [\text{Zn}(\text{CN})_4^{2-}] = 16,7;$$

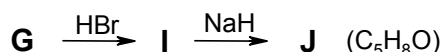
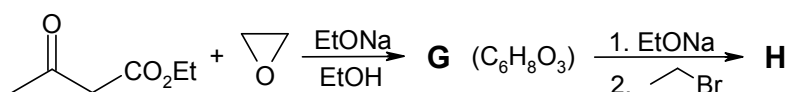
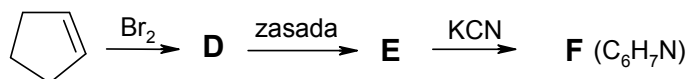
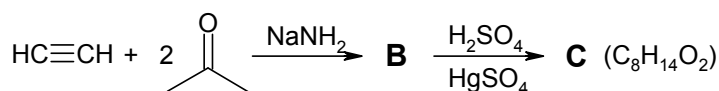
Zadanie 3.

Zaproponuj syntezę związku **A** z toluenu i związków organicznych, zawierających najwyżej trzy atomy węgla, oraz dowolnych nieorganicznych. Pamiętaj o reakcji Rittera.

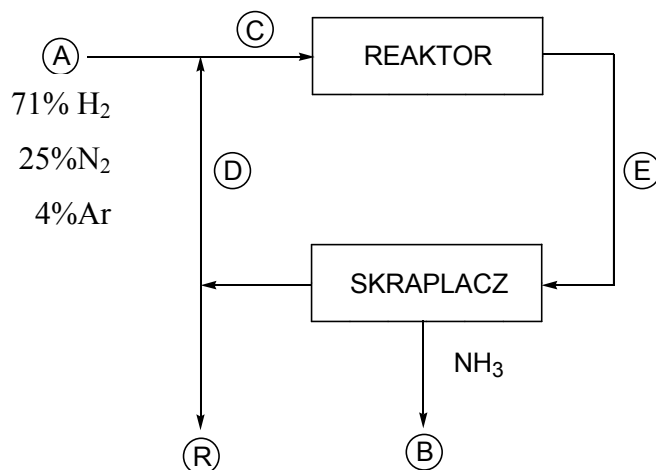
Zadanie 4.

Podaj wzory związków **B – J**.

Zadanie 5.

Synteza amoniaku przebiega zgodnie ze schematem. Gaz do syntezy (strumień A) zawiera (w % molowych) 71 % wodoru, 25 % azotu i 4 % argonu. Przed reaktorem strumień A miesza się z gazem obiegowym (strumień D). Stopień przemiany wodoru w reaktorze wynosi x . Gazy po reakcji przechodzą przez skraplacz, gdzie następuje całkowite wykroplenie amoniaku (strumień B). Część nieprzereagowanego gazu odprowadza się na zewnątrz instalacji (strumień R), a reszta jest zwracana do reaktora. Przyjmując, że stosunek molowy strumieni W_D/W_A wynosi y , wyznacz zależność $y = f(x)$. Obliczenia przeprowadź przyjmując wielkość strumienia $W_A = 100 \text{ kmol/h}$ i $W_R[\text{H}_2] / W_A[\text{H}_2] = 0,05$.

Rozwiązania:

Zadanie 1.

$$p = p_{Cl_2} + p_{I_2} + p_{ICl}$$

$$350,8 = 2,012 + 205,1 - p_x + 2 p_x$$

Ciśnienia reagentów w stanie równowagi (mmHg): $p_{Cl_2} = 2,012$; $p_{I_2} = 61,412$; $p_{ICl} = 287,376$;

$$K_p = 0,0387; K_p = \alpha / \{2 \cdot (1 - \alpha)\}; \quad \alpha = \underline{0,07}$$

Zadanie 2.

$$c_{0 Zn^{2+}} = [Zn^{2+}] + [Zn(CN)_4^{2-}] = K_r / [CN^-]^2 \cdot \{1 + \beta_4 \cdot [CN^-]^4\}$$

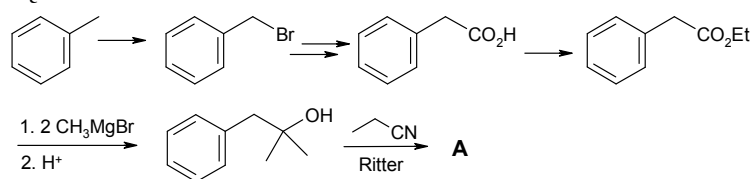
$$c_{0 Zn^{2+}} \cdot [CN^-]^2 = K_r + K_r \cdot \beta_4 \cdot [CN^-]^4$$

$$10^{1,2} \cdot [CN^-]^4 - 0,01 \cdot [CN^-]^2 + 10^{-15,5} = 0; \Rightarrow [CN^-] = \underline{2,512 \cdot 10^{-3} \text{ mol/dm}^3}$$

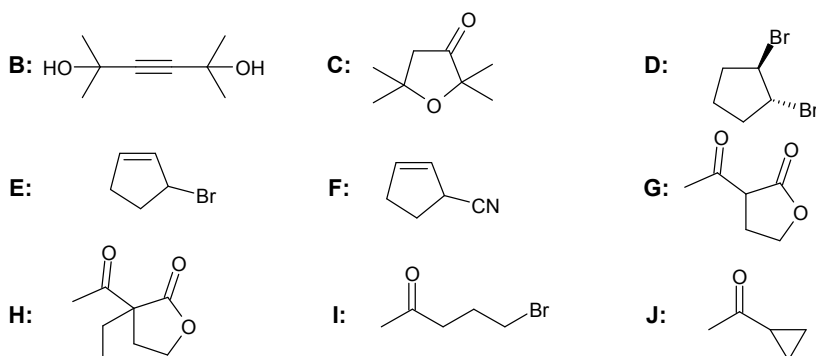
$$n_{0 KCN} = [CN^-] + 4 \cdot [Zn(CN)_4^{2-}] = [CN^-] + 4 \cdot \beta_4 \cdot K_r \cdot [CN^-]^2 = 0,065 \text{ mola}; c_{0 KCN} = \underline{0,65 \text{ mol/dm}^3}$$

Zadanie 3.

Przykładowe rozwiązanie w skrócie:

Zadanie 4.

Zadanie 5.

Bilans obszaru zewnętrznego

Przychód, kmol/h	Rozchód, kmol/h
N₂ : 25	N₂ : 2,515
H₂ : 71	H₂ : 3,55
Ar : 4	Ar : 4
	NH₃ : 44,97

Bilans reaktora

Przychód, kmol/h	Rozchód, kmol/h
N₂ : 25 + 100 y · (2,515/10,065)	N₂ : 24,99 + 2,515 z bilansu azotu
H₂ : 71 + 100 y · (3,55/10,065)	H₂ : (71 + 100 y · 3,55/10,065) (1 - x) z definicji x
Ar : 4 + 100 y · (4/10,065)	Ar : 4 + 100 y · (4/10,065)
	NH₃ : 44,97

Bilans wodoru

$$2 \cdot 71 + 100 y \cdot (3,55/10,065) = 2 \cdot (71 + 100 y \cdot 3,55/10,065) (1 - x) + 3 \cdot 44,97$$

Stąd:

$$y = \frac{134,91 - 142x}{70,54x} = 1,91/x - 2,01$$